

بنایم چاک

ساز وطن

شاعر محسن محمود (ازادیم)

با مقدمهٔ پروفورسید حسن امین

تیران ۱۳۹۰

سرشناسه	: محمودی، محسن، ۱۳۳۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: ساز وطن / شاعر محسن محمودی (آزاد قلم): با مقدمه حسن امین.
مشخصات نشر: تهران	: فؤاد، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۷۲-۱۰-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: شعر فارسی - قرن ۱۴
شناسه افزوده	: امین، سید حسن، ۱۳۲۷ -، مقدمه‌نویس
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۹ ۲ س ۹۵۷۲ ح / PIR ۸۲۰۳
رده‌بندی دیویی	: ۸ ۱/۶۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۵۶۶۰۲

حق چاپ برای شاعر محفوظ است
استفاده از اشعار به صورت مفرد با ذکر نام کتاب و شاعر آزاد می‌باشد

نام کتاب	: ساز وطن
سراینده	: محسن محمودی (آزاد قلم)
حروفچینی	: سامان
چاپ	: بهار
تیراژ	: یکهزار نسخه
قطع و صفحات	: وزیری ۱۸۴ صفحه
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۰
قیمت	: ۸۰۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۷۲-۱۰-۱

انتشارات فؤاد - تهران - ناصر خسرو - کوچه امام جمعه پلاک ۳۰

۳۳۹۰۹۱۸۲

فهرست مطالب

۴۳	فلک الافلاک	۵	پیشگفتار و تقریظ بر کتاب ساز وطن
۴۷	«قهرمانان»	۱۳	«راز عشق»
۴۸	«وطن را دوست دارم»	۱۵	«ای وطن»
۴۹	«راز جاودانه»	۱۷	«ساز وطن»
۵۰	«دولت دل»	۲۰	«وطن خواهان»
۵۲	«گلپانگ عاشقانه»	۲۱	«خانه وطن»
۵۶	«مرید بی نشان»	۲۲	«ایران من»
۵۷	«سرود زندگی»	۲۳	«خطبه آزادی»
۵۸	«فریاد دل»	۲۴	«داغ عزیزان»
۵۹	«شام هجران»	۲۵	«خاک وطن»
۶۰	«رفتن یار»	۲۶	«شاه زمانه»
۶۱	«خاطرات پس از مرگ»	۲۷	«پیام به عاشقان»
۶۶	«تفسیر عشق»	۲۸	«در سوگ خزان»
۶۷	«روایت عشق»	۲۹	«شمع میهن»
۶۸	«دام»	۳۰	«سخن های ناگفته»
۶۹	«طواف وطن»	۳۱	«آواز عشق»
۷۰	«پیدا و پنهان»	۳۲	«عشق وطن»
۷۱	«جلوه نوروز»	۳۳	«پیام به عاشقان وطن»
۷۲	«نوروز»	۳۴	«یاران»
۷۶	«شمشیر شعر»	۳۵	«زمزمه عاشقانه»
۷۸	«شکست دشمن»	۳۶	«حماسه دماوند»
۷۹	«آزادی وطن»	۴۰	«امید»
۸۰	«بیستون»	۴۱	«خاک خونین»
۸۴	«به یاد شهیدان»	۴۲	«ایران زمین»

۱۳۲	«اذان»	۸۵	«راز پاییز»
۱۳۴	«پدر»	۸۶	«خاطرات وطن»
۱۳۷	«در غم شهریار»	۸۸	«خلیج فارس»
۱۳۹	«بُت زمانه»	۹۲	«جامانده»
۱۴۰	«فریاد»	۹۳	«راز دل»
۱۴۱	«وصف ایران»	۹۴	«حق طلبی»
۱۴۲	«جشن پیروزی»	۹۵	«جلوس»
۱۴۳	«پیک خوش خبر»	۹۶	«اطاعت دوست»
۱۴۴	«ملکی به نام ایران»	۹۷	«دل دیوانه»
۱۴۵	«کاروان شهیدان»	۹۸	«نی زن»
۱۴۶	«اروند رود»	۱۰۰	«مادر»
۱۵۰	«جشن سده»	۱۰۴	«زاینده رود»
۱۵۴	«راز میخانه»	۱۰۸	«سرود عشق»
۱۵۷	«حسرت»	۱۰۹	«صدای مردم»
۱۵۸	«عشق الهی»	۱۱۰	«مرگ گل»
۱۶۰	«کوی یار»	۱۱۱	«بارگاه دلدار»
۱۶۱	«مقصد»	۱۱۲	«کعبه جان»
۱۶۲	«داستان روح»	۱۱۷	«قسم»
۱۶۶	«دریاچه مازندران»	۱۱۸	«مادر وطن»
۱۷۰	«ایوان مدائن»	۱۱۹	«عشاق وطن»
۱۷۴	«جشن مهرگان»	۱۲۰	«عشق میهن»
۱۷۷	«سرزمین ایران»	۱۲۲	«حماسه تخت جمشید»
۱۸۱	«نیاز»	۱۲۷	«سلاح عشق»
۱۸۲	«سخن عشق»	۱۲۸	«پرواز آخر»
۱۸۳	«اسیر خاک»	۱۳۰	«حدیث الهی»
۱۸۴	«راز وطن»	۱۳۱	«راز پیمان»

پیشگفتار و تقریظ بر کتاب ساز وطن

اثر محسن محمودی (آزاد قلم)

به قلم: پرفسور سید حسن امین

سرپرست علمی دایرةالمعارف ایران‌شناسی

استاد بازنشسته‌ی دانشگاه گلاسگو کالیدونیا

۱- درآمد

کتاب «ساز وطن» مجموعه‌ی اشعار دوست فرزانه و فرهیخته‌ام، شاعر خوب معاصر جناب آقای محسن محمودی متخلص به «آزاد قلم» است که گاهی هم به تخفیف «آزاد» تخلص می‌کند، شاعری که خود، به حق، در حق خویشتن گفته است:

خواندم همه‌جا سرود آزادی و عشق تا شاعر آزاد قلم شد لقبم
من نیز به نوبت ناقابل خویش بسیار خشنود و خرسندم که با نگارش این برگه‌ها، پیش‌گفتاری دیگر به خوانندگان این دفتر تقدیم می‌دارم. سخن من در این پیشگفتار شامل کلیاتی در خصوص شعر به‌طور عام و شعر میهنی و وطنی به‌طور خاص است.

۲- درباره‌ی شعر

شعر، کلام موزون خیال‌انگیز است. لذا دو عنصر مهم آهنگ و وزن از یک سو و تخیلی و رؤیایی بودن از سوی دیگر، جوهر شعر و شاعری‌اند. حال اگر از منظر عقلانی و اجتماعی به موضوع نگاه کنیم، اهمیت شعر بیش از این که به واژگان و قالب بیرونی باشد، به مفاهیم و مضامین درونی شعر است. باز اگر از منظر تعهد مدنی و رسالت اجتماعی به موضوع بنگریم، شعری که منافع جمعی و عمومی را مطرح کند، مهم‌تر از اشعاری است که جنبه‌ی اخلاقیات فردی و خصوصی داشته باشد. این جاست که اگر به شعر حماسی توجه

کنیم، تشخیص می‌دهیم که اهمیت شعر وطنی و میهنی بی‌تردید بیش از حماسیات فردی یا رجزخوانی شخصی‌ست. بنابراین باید به این نتیجه برسیم که در بررسی و مطالعه اشعار، توجه منتقد و مخاطب آگاه باید به سه مقوله منعطف شود:

یکم، وزن و آهنگ شعر چرا که آهنگین و موزون بودن یعنی زیبایی و گوش‌نوازی اثر، اولین وجه افتراق شعر از نثر است.

دوم، فکر و اندیشه که شاعر اغلب با هدفی ویژه پیام خود را هرچه رساتر و زیباتر بیان می‌کند. و این برمی‌گردد به «گونه» یعنی ژانر شعر که آیا غنایی باشد یا حکمت‌آموز یا...

سوم، خیال‌انگیز و تخیلی بودن اثر و تصویرپردازی آن که وجه افتراق انشاء شاعرانه (یعنی بهره‌گیری از ایهام، استعاره، توریه، تشبیه، مبالغه و گزافه‌گویی) از خبررسانی و آگاهی‌بخشی معمول و متعارف است که در آن نمی‌توان دروغ‌گویی کرد. برای مثال، اگر کسی بخواهد مقاله‌یی پژوهشی بنویسد، هرگونه تخلف از آمار و ارقام، دروغ‌گویی و تقلب محسوب می‌شود اما اگر شعر بسراید، می‌تواند بزرگ‌ترین مبالغه‌ها و گزافه‌پردازی‌ها را در شعر بیاورد و در مثل بگوید:

نه کرسی فلک نهد اندیشه زیر پای تا بوسه بر رکاب قزل‌ارسلان زند

ز سم ستوران در آن پهن‌دشت زمین شش شد و آسمان گشت هشت

صبح دم از عرش می‌آمد خروشی عقل گفت

قدسیان گویی که شعر حافظ از بر می‌کنند

ادبیات فارسی به عنوان حامل فرهنگ ملی، از مؤلفه‌های مهم هویت ملی ایرانیان است و ادبیات کلاسیک به خصوص شعر، از کلیت و تمامیت جامعه‌ی ایرانی جدایی‌ناپذیر است. به عبارت دیگر، شعر، پدیده‌ی انسانی و اجتماعی‌ست که به عنوان میراث فرهنگی همه‌ی اقوام ایرانی با تغذیه از قرن‌ها سابقه‌ی تمدنی و فرهنگی به وجود می‌آید و شاعری که با باورها و اندیشه‌های عمومی ملت در تضاد باشد، به زودی به انزوا کشیده می‌شود و به عکس، شاعری که نماد واقعی باورها، آرمان‌ها و بیم و امیدهای ملت باشد، بر سر زبان‌ها خواهد افتاد.